

JÄLLEENSYNTYMISEN SIVEELLINEN TAUSTA

Pekka Ervastian esitelmä 14.4.1929

Voisimme sanoa, jos tahdomme tehdä eron itämaalaisen ja länsimaalaisen elämänymmärryksen välillä – tietysti tällaiset määritelmät ovat hieman skemaattisia, eivät kaikki ihmiset niihin mahdu – voisimme sanoa, että itämailla ajatellaan enemmän ilmenemätöntä elämää, itse ehdotonta, itse absoluuttia, jota vastoin täällä länsimailla ajatellaan ilmennettyä elämää, elämän ilmennystä. Emme niin pitkälle voi mennä, että sanoisimme, että tätä ilmennettyä elämää länsimailla enemmän ajatellaan, enemmän ihaillaan, enemmän asetetaan painopisteeksi olemassaolossa. Emme niin pitkälle voi mennä, että sanoisimme, että länsimailla ihaillaan ilmennettyä maailmaa, eli maailmaa ikäänkuin Jumalan vastakohtana, ja taas että itämailla ajateltaisiin enemmän Jumalaa kuin maailmaa, vaikka tällaisessa erossa eli määritelmässä voisi olla jonkun verran perää. Mutta sen me voimme mieluummin sanoa, että jos itämailla katse käännetään itse ehdottomaan, absoluuttiin, ilmenemättömään elämään, niin länsimailla se taas kohdistetaan ilmenneeseen Jumalaan, ilmenneeseen absoluuttiin eli absoluutin ilmennykseen. Tällainen ero on mielestäni sangen silmiinpistävä, vaikka tietysti sitten voimme huomata, että on yksilöitä, jotka käsittävät toisen tai toisen näistä elämän navoista pääasiassa, että niitä yksilöitä on niin hyvin länsi- kuin itämailla, ainakin tätä nykyä. Mutta ennen, muinaisina aikoina, ennen Kristusta, jokseenkin yleisesti ajateltiin itämailla enemmän juuri ilmenemätöntä ja länsimailla, kreikkalaisessa ja roomalaisessa sivistyksessä, enemmän ilmennettyä elämää. Mutta varsinkin nyt Kristuksen jälkeen, jolloin me puhumme kahdesta eri liitosta, voisimme sanoa, että vanhassa liitossa pääpaino itse asiassa on

kaikessa ilmenemättömässä eli salaisessa, verrattuna ilmenneeseen, joka on tuttua, ja taas, että Kristuksen jälkeen, uudessa liitossa, on huomio enemmän kohdistunut siihen ilmenneeseen, joka jonkun verran tunnetaan, eikä ilmenemättömään, joka on tuntematon.

On otettava huomioon, että uskonnossa, meidän kirkollisessa uskonnossamme, tuskin on tehty tätä eroa, tuskin on noudatettu tätä länsimaalaista katsantokantaa. Päinvastoin meidän kirkollisessa uskonnossamme on tähän saakka aina kohdistettu huomio enemmän siihen elämään eli olemassaoloon, joka on salassa, nimittäin niinkuin sanotaan kuoleman jälkeiseen elämään, ja on painostettu, että tämä nykyinen elämä ei suinkaan sinään ole mitään. Se on vain kuin valmistusta kuoleman jälkeiseen elämään, kuoleman jälkeinen elämä, siinä on ihmisen todellinen elämä. Sitä varten hänen täytyy valmistaa itseään. Se todellinen elämä on ollut sängen tuntematon. Eivät kirkotkaan ole osanneet tyystin, samalla tavalla seikkaperäisesti ja tieteellisesti selittää, mikä se elämä olisi. On vain uskottu, että tämä nykyinen elämä on hyvin epätydyttävä. Se on murheen laakso, se on surujen paikka, jota vastoin se toinen elämä, johon uskotaan ja joka alkaa kirkollisen käsityksen mukaan kuoleman jälkeen, se toinen elämä on taas tyydyttävä. Se on onnellinen, se on harmoninen, se on ihana. Onhan toinenkin mahdollisuus kirkon mielestä ollut olemassa, mutta joka tapauksessa tämä nykyinen elämä ei ole itsessään ollut mitään, jota vastoin kuoleman jälkeinen elämä on ollut ainoa, missä on ollut jotain arvoa.

Näinhän on kyllä uskonto täällä länsimailla opettanut, mutta minä tarkoitan, että ihmisten luonnollinen elämänsäitys on kallistunut toiseen suuntaan. Täällä länsimailla ihmiset ovat aina ajatelleet tätä nykyistä elämää sängen tärkeäksi. Se on ainoa tunnettu elämä, varmasti tunnettu elämä, ja sentähden huomaamme, kuinka täällä länsimailla on paljon enemmän ehkä etsitty tämän maailman hyviä kuin itämailla, ja kun kulttuuria on

täällä viety eteenpäin, niin on se viety eteenpäin silmällä pitäen hyvinvointia. Mutta jos menemme vanhaan Indiaan, niin siellä ajateltiin aina, että tämä nykyinen olemassaolo, tämä fyysillinen, ruumiillinen tila, oli, ei ainoastaan ohimenevää laatua, mutta itessäänkin maajaa eli harhaa.

Koska itämaalainen aina katsoo siltä kannalta, että se on jälleensyntymistä, niin hän siis sanoo itselleen: „Minä olen sidottu jälleensyntymisten pyörään. Minun täytyy tulla tänne takaisin, mutta minun pitäisi oikeastaan vapautua tästä harhaolemisesta, tästä maajasta ja päästä siihen rauhan tilaan ja vapautukseen, joka ei enää pakota minua syntymään.” Buddhalaiset nimittävät tätä tilaa nirvaanaksi. „Minun pitäisi päästä nirvaanaan,” sanoo itämaalainen, „ja sitä varten minun siis täytyy luopua kokonaan tästä näkyväisestä elämästä, koko elämän halusta. Minulla ei saa olla mitään halua syntyä tänne, elää ja toimia täällä. Minun ei pidä ajatella, tuntea ja tahtoa sillä tavalla kuin persoonallinen ihmisolento tuntee, ajattelee ja tahtoo. Minun täytyy siitä kaikesta vapautua ja silloin vapaudun itse tästä tanhasta, elämän halusta, ja minä pääsen nirvaanaan.” – Näin ajattelee tyypillinen itämaalainen uskontonsa mukaan. Ja jos ei nyt jokainen yksilö tieteellisesti, filosofisesti, niin tarkasti ajatellut asioita, niin hän kuitenkin eli sen mukaan. Hän tunsu sangen vähän kiinnostusta tähän fyysilliseen, ruumiilliseen elämään. Hänen ajatuksensa liikkui mieluummin jossain salaperäisessä henkimaailmassa, semmoisessa maailmassa, missä elämä oli hänen mielestään todellisempaa ja aatteellisempaa, ei aineeseen sidottua.

Nyt on asia se, että kun me katselemme jälleensyntymistä, ajattelemme jälleensyntymisoppia ja ajattelemme sitä luonnon tosiasiaksi, niinkuin hyvin monet ihmiset länsimailla nykyään tekevät, silloin on, niinkuin sanottu, hyvin tärkeitä, että ensin teemme itsellemme perinpohjin selkoa siitä, miltä kannalta katselemme olemassaoloa. Tahdommeko asettua tälle tyypillisesti itämaalaiselle kannalle, että elämän arvo on etsittävä

jostain toisesta henkielämästä, ei suinkaan tästä näkyväisestä, ruumiillisesta elämästä, vai tahdommeko asettua mahdollisesti jollekin toiselle kannalle? Voihan ajatella, että semmoinen kanta olisi oikea, joka on luonnostaan länsimaalaisilla ihmisillä, että pääpaino elämässä olisi juuri tässä nykyisessä ruumiillisessa elämässä. Silloinhan huomaamme heti, että ero olisi hyvin suuri jälleensyntymisen suhteen. Kun ajattelemme jälleensyntymistä itämaiselta kannalta, tuota tyypillisesti itämaalaiselta kannalta, niin sanomme, että tämä elämä on harhaa. Meidän pitää vapautua jälleensyntymisen pakosta. Jos taas ajattelemme elämää tyypillisesti länsimaalaiselta kannalta, että itse tämä nykyinen ruumiillinen elämä on tärkeä, että elämän arvo on siinä, juuri siinä, silloinhan meidän taas täytyy ajatella jälleensyntymisen suhteen, että jälleensyntyminen antaa meille siis uudestaan tilaisuuden elää tätä arvokasta elämää. Kumpiko näkökanta on nyt oikea? Sehän on hyvin tärkeitä tietää.

Meidän täytyy vastata: Ei kumpikaan näkökanta ole muuta kuin näkökanta. Eihän se muuta luonnon tosiasioita, ei se muuta kuin näkökanta. Eihän se muuta luonnon tosiasioita, ei se muuta totuutta, ei sitä tosiasiaa, että me ihmisinä synnymme jälleen ja että tämä jälleensyntyminen tapahtuu määrättyjen lakien mukaan. Sitä asiaa se ei ollenkaan muuta. Se on siveellinen näkökanta. Minkälainen olento ihminen tahtoo olla siveellisesti? Mikä on ihmisten siveellinen suhtautuminen elämään? Se on itseasiassa vastaus tuohon kysymykseen.

Me voisimme sanoa, jos asettuisimme tyypillisesti itämaalaiselle kannalle, että tämä elämä on harhaa, maajaa, harhaa. Meidän siveellisyytemme on siis siinä, että me pyrimme pois tästä harhasta, opimme kieltämään itseämme, kieltäytymään kaikesta tämän näkyväisen elämän viehätyksestä. Meidän siveellinen tarmomme tulee esille siinä, että me pyrimme kehittämään itsessämme semmoista henkiolentoa, joka tulee tietoiseksi toisessa maailmassa. Me käännyimme enemmän ja enemmän sisäänpäin, pois tästä elämästä, me katselemme

näkymätöntä maailmaa. Näin meidän siveellinen tarmomme ilmenee.

Mutta jos taas katselemme elämää siltä kannalta kuin tyypillinen länsimaalainen, että tämä nykyinen elämä on arvokasta, silloin meidän siveellisyytemme tulee ilmi toisella tavalla. Meidän siveellisyytemme ei ole negatiivista, passiivista laatua, se ei ole kieltäytyvää laatua. Meitä ei ollenkaan tyydytä se, että me kieltäytyisimme tämän elämän kaikista mahdollisuuksista ja viehätyksistä, vaan meidän siveellinen tahtomme ja tarmomme ja ponnistuksemme tulee ilmi siinä, että me koetamme tästä elämästä tehdä jotakin, että me koetamme voittaa tämän elämän. Voitamme oman itsemme ja löydämme elämästä sen, mikä siinä on todellisesti hyvää. Meidän siveellinen tarmomme tulee siis esille jonkunlaisessa siveellisessä, positiivisessa työssä. Me tahdomme saada aikaan jotain tästä näkyväisestä, ruumiillisesta elämästä. Me tahdomme tehdä itsestämme jotain. Me emme tietysti ole mitään nautinnon etsijöitä. Sehän on jo aivan kielteinen kanta. Silloinhan me asetumme negatiiviselle kannalle elämän suhteen. Emme ole niinkuin pienet lapset, jotka eivät mistään tiedä ja jotka sentähden sanovat: „Mitä karamelleja sinulla nyt on antaa?” Emme me pyydä kaikenlaisia nautintoja.

Minä kyllä pelkään, että tällainen katsantokanta on meidän aikanamme hyvin tavallinen. Maailmansodan jälkeen Euroopassa ja Amerikassa nuoressa polvessa on kuin veressä tuollainen: „Sinun täytyy, elämä, antaa minulle kaikkea lystiä! Minun hermostoni on niin pilaantunut. Kaikkien kieltolakien ja sotien kautta on hermostoni niin pilaantunut. Minä tahdon kaikenlaisia huumaavia aineita, yöelämää ja yhdessäoloa toisten sukupuolen kanssa.” Sillä tavalla minä luulen, että aikamme nuoriso hyvin paljon ajattelee. Ja sehän on juuri aivan tuollaista tarmotonta, passiivista ja negatiivista suhtautumista elämään. Nuoret ihmiset, jotka vielä ovat täynnä elämän voimaa ja jotka eivät vielä ole ainakaan tarvinneet pilata itseään, heidänhän

pitäisi juuri ajatella: „Mitäpä minä voisin tehdä tästä elämästä? Mitä hyvää minä voisin saada aikaan? Millä tavalla minä voisin onnellistuttaa maailmaa? Kuinka minä voisin viedä ihmiskuntaa ja maailmaa eteenpäin? Mitä kaunista minä voisin luoda?” – Niinhän pitäisi kaikkien nuorten ajatella. Ei semmoinen ajatus saisi tulla mieleenkään, että miten minä nyt voisin nauttia, mitä lystiä ja hauskaa minä voisin nyt etsiä. Minä en ainakaan voi ymmärtää sellaista katsantokantaa ja suhtautumista elämään. Kuinka sitä voikaan nuorena ajatella nauttimista. Ei, viis onnesta ja lystistä ja nautinnosta. Kunpa minä vain osaisin jotain tehdä elämässä. Sillä tavallahan pitäisi nuorten ajatella. Eihän elämässä voi olla kysymystä niin pienen ja mitättömän atomin onnesta. Mikä ihmeellinen kappale minä olisin, että elämän pitäisi huolehtia minun onnestani ja nautinnostani ja hauskuuksistani? Kuinka minä voisinkaan asettua tuollaiselle kannalle elämän suhteen?

Meidän pitää todella ajatella näin: „Todella pieni ja mitätön minä olen tässä suuressa maailmankaikkeudessa. Hirmuisen mitätön ja pieni. Saan todella kaikkeni koettaa, jotta voisin olla edes pieneksi hyödyksi, jotta minusta olisi edes vähäinen hyöty näille toisille olennoille, jotka ovat tässä elämässä ja sille Luojalle, joka on minut aikanaan saanut. Kovasti minä saan ponnistaa, etten olisi turhaan olemassa.” – Näin minusta olisi luonnollista, että sitä nuorena ajattelisi. Niin ajattelee jokainen terve ja raitis ihminen. Jokainen terve nuorukainen ajattelee juuri sillä tavalla, että mitä minä voisin saada aikaan elämässä, mitä ihania unelmia minä voisin toteuttaa.

Mutta kysykäämme: Mikä on sitten todellisuudessa oikea suhtautuminen elämään? Mikä on jälleensyntymisen oikea siveellinen tausta? Pitääkö meidän ajatella näin: „Voi, miten minä pääsisin pois tästä jälleensyntymisen pakosta.” Tai pitääkö meidän ajatella näin: „Mitenkä minä voisin käyttää oikealla tavalla tätä ihmeellistä tilaisuutta saada olla olemassa tällöisenä olentona, tällöisenä inhimillisenä olentona, joka

osaa ajatella, tuntee ja tahtoo, joka osaa puhua, tuoda ajatuksia ilmi puheessa?” Kumpiko näistä asenteista on oikea? Kumpi on meille sopivampi? Kumpi on siveellisempi? Missä tulee esille enemmän siveellistä tahtoa? Missä tarvitaan enemmän karaktääriä?

Kyllä paljon karaktääriä tarvitaan siinä toisessa kun kaikessa kieltäytyy, mutta sittenkin uskon, että suurimmat viisaat kyllä tahtoisivat, että me nyt jo tästä lähtien katselisimme elämää sillä tavalla, että nyt on otollinen aika, otollinen hetki. Sillä tavalla opetti meille Jeesus Kristus. Mehän kyllä huomaamme, kuinka paljon hänenkin elämänoppiensa on sotkettu mitättömäksi. Kirkoissa, jotka nimittävät itseään hänen nimensä mukaan, on opetettu juuri päinvastoin. Mutta hänen omat sanansa ovat kuitenkin selvät. Hän on opettanut meille, että meidän pitäisi kaikkien tehdä työtä erään asian puolesta ja itse pyrkiä siihen samaan asiaan. Mikä se asia on? Se on Jumalan valtakunta. Se on Jumalan valtakunta maan päällä. Se valtakunta on maan päällä oleva, maan päälle tuleva. Jeesus ei ole koskaan opettanut, että Jumalan valtakunta olisi tuollainen kuolemanjälkeinen taivas. Ei ollenkaan. Jeesus on nimenomaan opettanut, että Jumalan valtakunta on meissä, meidän keskellämme.

Jumalan valtakunta on toteutettava maan päällä, sillä vaikka tietysti Jeesus Kristus sanoi, minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta, niin hän kuitenkin neuvoi meitä rukoilemaan joka päivä: „Tulkoon sinun valtakuntasi, tapahtukoon sinun tahtosi maan päällä niinkuin se tapahtuu taivaissa. Lähestyköön sinun valtakuntasi.” Niinhän meidän Mestarimme ja Vapahtajamme opettaa meitä rukoilemaan joka ainoa päivä. Hän tarkoittaa juuri, että Jumalan valtakunta on tuleva tänne maan päälle. Sentähden on nyt otollinen aika. Kuoleman jälkeen me emme ole tilaisuudessa mitään tekemään tuon Jumalan valtakunnan tulemisen puolesta tänne maan päälle. Kuoleman jälkeen me itse ensin puhdistumme siinä tulessa ja sitten me vasta saamme olla taivasten valtakunnassa.

Ymmärrämme kyllä silloin, että taivasten valtakunta olisi toteutettava maan päällä ja sentähden me kuoleman jälkeen, ollessamme taivaissa, asumme ikäänkuin elävien ihmisten omistatunnoissa. Me kyllä kuoleman jälkeen rukoilemme ihmisten puolesta maan päällä: „Tehkää työtä Jumalan valtakunnan tulemisen puolesta maan päälle.” Mutta me olemme rajoitetut ainoastaan rukoilemiseen. Me olemme kuin huutavan ääni korvessa, me huudamme ihmisten omientuntojen korvessa: „Valmistakaa Herralle tietä.” Mutta se rajoittuu siihen. Se on tietysti siellä taivaissa meidän onnemme saada tällä tavalla olla huutavan ääniä korvessa. Me olemme kyllä autuaita taivaissa, että saamme tällä tavalla huutaa, saamme elää toisin sanoen onnellista ja paradiisillista elämää, joka perustuu meidän omaan hyvyteemme, puhtauteemme, totuuteemme, viattomuuteemme ja rakkauteemme. Se perustuu siihen kaikkeen, sillä me olemme puhdistuneet kaikesta kiirastulen läpi kulkiessamme. Me olemme siellä taivaissa aivan puhtaita, yleviä ja enkelimäisiä olentoja, vaikkakaan ei millään tavalla itsetietoisesti valmiita enkeleitä. Me olemme kuin lapsia taivaissa, mutta sitten kun me saamme syntyä jälleen, niin me olemme uudestaan tilaisuudessa tekemään työtä. Me olemme uudestaan tilaisuudessa olemaan siinä tilassa, jossa sanotaan : „Nyt on otollinen hetki.”

Meille ihmisille on siis kuin lahjoitettu tilaisuus tehdä työtä Jumalan valtakunnan tulemisen puolesta. Ihmiskunta on olemasa sitä varten, että se vetäisi Jumalan valtakunnan alas taivaista maan päälle, taikka toisin sanoen, että se toteuttaisi Jumalan valtakuntaa täällä maan päällä. Korkeassa henkimaailmassa Jumalan tahto aina tapahtuu, elämän oma tahto. Siinä korkeassa henkimaailmassa ei ole mitään muuta kuin hyvyttä, puhtautta, totuutta, rauhaa ja rakkautta, kaikkea kaunista. Siellä on ainoastaan kauneutta. Mutta se ei riitä. Siellä ei ole mitään vastustusta, joka olisi tehnyt tuon kauniin tosiolevaisiksi. Se on enemmän kuin aatteellista. Se on aatteellista ja realistista kyllä, mutta hengen maailmassa se ei ole realista, se ei ole toteutunutta

sillä tavalla kuin kaiken pitää toteutua muodossa ja aineellisessa. Siis Jumalan valtakunnan pyrkimys tuossa hengen maailmassa on yhtämittaa tulla toteutetuksi aineessa.

Me ihmiset, jotka elämme tässä näkyväisessä, ruumiillisessa maailmassa, olemme niitä olentoja, joiden kautta ja avulla Jumalan valtakunta on toteutettava täällä maan päällä. Sentähden Jeesuksen Kristuksen kanta ja hänen kanssaan Valkoisen Veljeskunnan, kaikkien korkeiden viisaitten ja mestarien kanta on juuri se, että tämä jumalallinen valtakunta toteutuisi maan päällä. Se on toteutettava. Se on niin ajateltu ja se on niin toteutettava. Mutta se ei toteudu maagillisesti, se ei toteudu jonkun korkean jumalallisen olennon käskystä taikka hänen oikkujensa ja mielipiteittensä mukaan, vaan se toteutuu semmoisten olentojen välityksellä, jotka taistelevat sen toteutumisen puolesta, jotka tekevät työtä ja voittavat. Ne olennot ovat ihmiset. Siis meidän elämäkatsomuksemme on hyvin selvä Kristuksen kannalta. Se on hyvin selvä, ja jokainen meistä ymmärtää, että tuon Jumalan valtakunnan toteuttaminen ei ole aivan hetken asia. Se ei ole yhden päivän asia.

Me olemme olentoja, jotka olemme kehittyneet eläinkunnasta. Meissä on siis eläintä jäljellä, ja ihmisinä meidän tulisi nyt rakentaa pyhää temppeleä. Siinä työssähän on monta etappia, monta astetta, monta porrasta. Sentähden voimme niin hyvin sanoa, että meidän ihmisten täytyy todella kuunnella oman sisimmän itsemme kuiskeita ja oikein tutkia itseämme, mitä me sisässämme tahtoisimme. Meidän eteemme elämä itse asettaa joitakuita ihanteita, joitakuita semmoisia ihanteita, jotka osaksi ovat toteutuneet joissakin yksilöissä ja olosuhteissa. Ne tulevat meille kuin ihanteiksi, ja me ajattelemme, huomaamme ja tunnemme sisässämme, että tuohan olisi jotain meitä varten. Se on kuin ensimmäinen etappi, ensimmäinen aste, kohta, johon me voimme pyrkiä.

Viime kerralla mainittiin muutamia semmoisia ihanteita. Esim. nerous. Kuka ihminen ei tahtoisi olla nerokas, nero. Me

olemme nähneet maan päällä joitakuita ihmisiä silloin tällöin, jotka ovat merkillisiä olentoja, merkillisen kyvykkäitä. Ihmeellisiä neroja, me sanomme. Kuinka on mahdollista, että joku ihminen, sanokaamme esim. Wolfgang Mozart viisivuotiaana soittaa, vaikka hän ei ole saanut mitään opetusta, ja kirjoittaa sävellyksiä, vaikkei tunne nuotteja. Hän kirjoitti nimittäin sävellyksiä, mutta ei osannut niitä itse soittaa. Hän on kuullut tietysti paljon isänsä soittavan, mutta itse ei hän osaa soittaa sävellyksiään. Hänen isänsä soitti ne hänelle. Tietysti koko tämä mysteerio on ymmärrettävissä ainoastaan jälleensyntymisen kannalta, sillä muutenhan ei olisi mitään oikeutta ja järjestystä maailmassa. Mozart kärsi pitkän elämänsä. Hänen elämänsä ei ollut pitkä, hän kuoli 35-vuotiaana. Hän kärsi paljon puutetta ja vastuksia, mutta hän sävelsi aina, ja hänen sävellyksensä ovat kuin taivaallista musiikkia. Niissä on aina rauhaa ja harmoniaa ja iloista tasapainoa. Kuinka Mozart saattoi olla noin etevä? Eikö kuka ihminen tahansa, jos hän on vähänkään musikaalinen, tunnusta itselleen: „Tuohan on vasta jotain. Oi, jos ihmiset voisivat tuollaisia olla.” Tällainen jalo ambitio voi herätä ihmisen sielussa. Jalo ambitio, se ei ole mitään pahaa. Meidän ei pidä käyttää tätä sanaa „ambitio” missään väärässä merkityksessä. Ambitio on jalo ja kaunis kunnianhimo, mutta sellainen kunnianhimo meidän sielussamme, joka sanoo: „Jospa minä voisin olla niinkuin tuo Mozart, kuinka minä voisin semmoiseksi tulla?” Emme tietenkään aina tarvitse ajatella Mozartia, vaan voimmehan ottaa ihanteeksemme minkä nerouden lajin tahansa. Toinen ihminen ajattelee jotain toista ihmistä erinomaisen nerokkaaksi ja toinen taas toista.

Mutta luonnollinen jokapäiväinen vastaus kysymykseen, kuinka minä voisin semmoiseksi tulla, on: Suutari pysyköön lestissään. Näemmehän, että jos joku yhtäkkiä, joka on vähän pianoa „klinkuttanut”, kirjoittaa valssin tai polkan, niin kyllä hän sentään lopulta tekee sen huomion, ettei hänestä kuitenkaan voi

Mozartia tai Beethovenia tulla. Hän ei voi saada muuta aikaan kuin tuon yhden valssin. Jokapäiväinen elämä tuntuu vastaavan tähän, että mitä sinä turhia haaveilet. Älä sinä vain luule olevasi jotain. Oikein on, että elämä niin vastaa. Sehän olisi ihan „skandaali”, jos elämä panisi meidät jonkunlaisille tyynyille, niin että me luulisimme olevamme jotain sellaista, jota emme kuitenkaan ole. Päinvastoin on hyvä, että elämä on niin järjestetty, että se sanoo: „Todista mitä sinä olet. Jos olet laulaja, niin todista laulullasi, että sinä olet laulaja. Jos sinä ihaillet taidetta, opettele sitä, ja jos tunnet, että se miellyttää sinua, niin kehity siinä taiteessasi, todista, että olet taiteilija.” Niinhän me ihmiset usein sanomme toisillemme ja aivan sydämestämme, mutta hyvähän se on. Hyvähän se on, että elämä kohtelee meitä kovakouraisesti ja ottaa meistä tuhat luulot pois. Mitä me turhia haaveilisimme.

Minkätähden me sanomme, kun ajattelemme Mozartia tai jotain muuta neroa, että jospa voisin olla hänen kaltaisena? Siitä yksinkertaisesta syystä, että jälleensyntyminen on olemassa. Mozart ei ollut Mozart, hän ei voinut syntyä Mozartina ennenkuin hän oli tullut Mozartiksi, ennenkuin hän oli tehnyt itsensä Mozartiksi. Newton, eräs toinen hyvin suuri nero, sanoi, että genia eli nerous on ainoastaan kyky, ääretön kyky ottaa päällensä äärettömiä tuskia. Newton ainakin lausui sillä nerouden syntysanat, sillä jokainen ihminen on kutsuttu tulemaan neroksi. Jos emme nyt ole mitään neroja, niin jokainen meistä on kuitenkin matkalla nerouteen. Meistä itsestämme riippuu, koska me neroiksi synnymme, sillä kun nero on meissä valmis, niin me kyllä silloin neroiksi synnymme. Kukaan ihminen ei tule neroksi yhdessä elämässä. Jos joku ihminen syntyy nerona, niin hän on monien elämien aikana kasvattanut itseään siksi. Siis jos hän esim. tahtoo tulla säveltäjäksi, niin hän on monen elämän aikana koettanut tunkeutua sävelten mysteerioon ja kehittänyt itsessään jotain sävelten esilletuomiskykyä. Siis hän laulaa, hän soittaa, hän tekee työtä. Hän monen elämän aikana tekee työtä. Oli hänen

elämänsä mikä tahansa, niin hän tekee väsymättömästi työtä, ehkei ollenkaan ajattele aina sitä, että hänestä mitään erikoista tulisi. Se olisikin ehkäisevä ja väärä ajatus, mutta hän tekee työtä sentähden, että hän rakastaa jotakin. En minä voi tulla säveltäjäksi, ellen rakasta säveliä, ellen rakasta ääniä, musiikkia. Minun pitää rakastaa alaani ja se rakkaus tulee esille työssä, yhtämittäisessä työssä ja ponnistuksessa. Inspiraatiossa. Hiljaisuudessa. Se ihminen ehkä hiljaisuudessa valmistaa itseään kauan, ehkä monien elämien aikana. Sillä siinä on juuri sielun valmistumista. Se on ihmisen sisäisen olemuksen valmistamista. Jos joku tahtoo tulla laulajaksi, niin hänen on täytynyt sielunsa monen elämän aikana kasvattaa, jotta hän tulisi herkäksi kaikkea tuntemaan, korkeampia näkyjä ymmärtämään ja korkeampia väreilyjä vastaanottamaan. Hänen on täytynyt tehdä itsestään melkein jumalallinen olento vain rakkaudesta tuohon taiteeseen. Taide voi olla mikä tahansa. Me voimme olla maalareita ensi alussa, mutta me teemme työtä yhä kauniimmin ja paremmin ja lopulta meistä voi tulla taiteilijoita.

Sillä tavalla me käymme elämän koulua. Meillehän on annettu käteen meidän oman kohtalomme avain. Me voimme itse luoda itsestämme jotain. Se luominen, muistakaamme nyt, se luominen ei käy itsekkyyden merkissä. Se ei käy päinsä sillä tavalla, että me ajattelisimme „minä, minä, minä”. Tuollainen on aivan alkutaipaleilla, erinomaisesti alkutaipaleilla voi joskus tuollainen tulla kysymykseen, mutta myöhemmin „minä” unohtuu ja rakkaus työhön astuu sijalle. Rakkaus taiteeseen. Rakkaus Jumalan kauneuteen. Ja elämien vierieissä me kehitymme yhä nerokkaammiksi ja nerokkaammiksi. Lopulta sitten synnymme semmoisina suurina maailman neroina, jotka voivat luoda.

Mutta ei meidän ihanteemme ole yksinomaan nerous. Me ihailemme muutakin. Voisimme ottaa yhden toisen puolen, inhimillisen puolen, ja sanoa: „Me ihailemme pyhyttä, me ihailemme puhtautta, semmoista epäitsekästä olentoa, joka on

todella pyhä.” Me ymmärrämme jokainen, mitä tämä sana merkitsee. Jos voisimme sanoa, että nero on jotakin miehekästä, miehelistä, niin pyhyys on itsessään kuin jotain naisellista, jotain ihanaa ja kaunista, hyvää, pyhää, puhdasta. Ihmisinä meidän täytyy asettaa semmoinenkin ihanne itsellemme. Ja mehän asetammekin. Se on meidän sydämessämme. Niinkuin nerous on meidän päässäme, niin että me kaipaamme neroutta ja taiteellista työtä, niin on myöskin meidän rinnassamme tuollainen kaipaus pyhyyteen, siihen ihmisyyteen, joka on jumalallista, joka on pyhää, puhdasta, kristallinkirkasta kaikessa totuudessa ja rehellisyydessä. Sehän on ihailtavaa. Niitä ihmisiä on myöskin ollut maan päällä. Jos me ajattelemme jotain todellista pyhimystä esim. kristillisessä kirkossa tai pyhiä ihmisiä muualla, profeettoja, Mestareita, silloin jotain kaunista heti astuu meidän sielumme silmien eteen. Me tunnemme heti: „Tuollaisia pitäisi ihmisten olla.”

Me liitämme mielellämme yhteen ihmisessä nerouden ja pyhyden. Sehän vasta on ihminen, joka on samalla sekä nerokas että pyhä. Usein me näemme elämässä sillä tavalla, että nerokkaimmat ihmiset eivät vielä ole pyhiä, taikka että pyhät ja hyvät ihmiset eivät ole niin etevän nerokkaita. Usein on sillä tavalla. He eivät ole vielä kaikin puolin kehittyneitä. Mutta meidän ihanteemmehan on, että ihminen olisi yhtä nerokas kuin pyhä, yhtä puhdas ja hyvä kuin säteilevän nerokas.

Meillähän on semmoinen ihminen: Kristus, Jeesus Kristus. Kukaan meistä ei voisi väittää, että hän oli hyvä, mutta tyhmä. Hän oli hyvä, mutta hän oli samalla viisas ja nerokas. Mitä me tiedämme hänen elämästään, niin vaillinaiset kuin ne tiedot ovatkin, niin ne kaikki todistavat, että hän oli viisas, ylevä ja nerokas, samalla kun hän oli pyhä. Tuo ainoa esimerkki Jeesuksesta ja Pilatuksesta, jonka jo mainitsin, todistaa meille tämän. Pilatushan kysyy Jeesukselta: „Mikä on totuus?” Mutta Jeesus ei vastaa mitään. Jos hän olisi ollut vähemmän nerokas, jos hän olisi ollut ainoastaan pyhä, niin hän olisi yrittänyt jotain

sopertaa. Ehkä hän olisi silloin jotain sanonut. Kuinka helppo olisi ollut jotakin vastata. Minä olisin ollut valmis pitämään vaikka esitelmän Pilatukselle, mutta se, että Jeesus silloin vaikenä, osoitti, että hän oli nerokas.

Mutta meillähän on elämässä vielä toisenlaisiakin ihanteita. Niin, tahdon vielä sanoa erään asian tästä pyhydestä, puhtaudesta ja hyvydestä. Siinä on voimassa sama sääntö kuin neroudessa. Me emme ole nyt pyhiä, puhtaita ja hyviä, mutta meidän pitää tehdä työtä sen puolesta, että sellaisiksi tulisimme. Voimme sellaisiksi tulla. Jos yksi on tullut, niin voivat kaikki tulla. Mutta meillä on, niinkuin jo sanoin, toisenlaisiakin ihanteita.

Viime kerralla mainittiin, että jokaisen ihmisen sydämessä asuu rakkauden ihanne. Semmoinen ihannekuva siitä, että voisi olla toinen ihminen, jota hän itse rakastaisi ja joka rakastaisi häntä, niin että molempien välillä vallitsisi iankaikkinen onni ja sopusointu. Ikuinen onni, todellinen onni. Ei mitään semmoista, että me kyllästyisimme toisiimme ja kääntäisimme selkämme toisillemme vähän vihastuessamme. Ei mitään semmoista, vaan semmoista, että me molemmat olisimme niin nerokkaita, niin hyviä, puhtaita, pyhiä, että me todella aina iloitsisimme toistemme läsnäolosta ja olemassaolosta. Me rakastaisimme yhdessä aivan kuin koko maailmaa, palvelisimme sitä mitä suurimmalla onnella ja ilolla. Onhan joku viisas sanonut, minä en muista nyt sen viisaan nimeä tällä hetkellä, joku viisas on kuitenkin sanonut, että mies on yksi ja nainen on yksi ja yhdessä ne tekevät kaksi, mutta enkeli on yksi ja enkeli on sekä mies että nainen. Siis me voisimme kääntää sen tähän maanpäälliseen elämään sillä tavalla, että sanoisimme: „Todellinen enkeli, luotettava enkeli, oikein täysipainoinen enkeliolento, olisi semmoinen ihminen, joka olisi muodostunut kahdesta ihmisestä, kahdesta ystävästä, miehestä ja naisesta, jotka niin rakastavat toisiaan, niin ovat yhtä, toisiinsa sulautuneet, että he todella ovat kuin yksi sielu, yksi mieli, yksi henki kahdessa ruumiissa, niin

että he voivat yhtenä enkelinä palvella ihmiskuntaa.” Jokaisen ihmisen sielussa kyllä elää tällöinen merkillinen ihanne. Ei suinkaan turhan takia kaikki runoilijat ja kaikki kirjailijat tätä aina koeta kuvata. Ei se ole turhaa tuo runollinen inspiraatio, tuo kirjailijaninspiraatio, joka tulee hänelle aina, aina vuosisatojen vierieissä, aina se tulee kaikille runoilijoille, tuo ihanne rakkaudesta.

Viisaasti kyllä huomautetaan nykyaikaisissa oloissa, että kaikki romaanit ja kaikki runot loppuvat juuri siihen, kun kaksi ovat taistelleet, voittaneet ja kaikki esteet ja vaikeudet tiellä ja sitten saavat toisensa. Kaikki romaanit loppuvat siihen. Sillä, sanovat nämä kriitikot, jos sitten vedettäisiin verho taas auki ja näytettäisiin mitä sitten seuraisi, kun nämä kaksi saivat toisensa, niin todellisuus ei suinkaan silloin, tuo uusi „kapitteli” heidän elämän kertomuksessaan ei suinkaan, jos se olisi todenmukainen, olisi yhtä jännittävä ja kaunis ja runollinen kuin oli tuo alkuluku, jolloin he taistelivat saadakseen toinen toisensa. Mutta mitä tämä on?

Eihän se ole mitään muuta kuin köyhyyden todistusta. Se todistaa, että me olemme vielä niin köyhiä, huonoja, ja epäkypsiä. Ei se todista mitään onnea vastaan. Jos tällöiset kyynikot vetävät suunsa pilkalliseen hymyyn ja sanovat, että romaanien pitää aina loppua silloin, kun he saavat toisensa, niin eihän ole sillä mitään muuta todistettu kuin se, että me ihmiset nykyoloissa olemme vielä niin epäkypsiä ja epätäydellisiä, ettemme osaa luoda onnea. Mutta se ei todista mitään rakkautta vastaan ja todellista inhimillistä onnea vastaan. Sitä kyllä on ja täytyy olla. Ja sen täytyy tulla jokaisen ihmisen osaksi.

Meidän sydämessämme ei voi asua niin syvä ja niin kaunis ihanne, jos ei se myöskin voisi toteutua. Mehän näemme, että se joskus toteutuu. Mehän näemme joskus kaksi ihmistä, pariskunnan, perheen, joitten suhteen todella toteutuu kaikki kauniit unelmat, jotka todella ovat oppineet rakkauden koulussa, oppineet ennen entisissä elämässään, tehneet työtä ja oppineet,

millä tavalla pitää olla. Se on rakkauden suuri taide. Rakkauden taide, niinkuin sitä on aina sanottu kaikissa kansoissa. On olemassa kaikkien vanhojenkin kansojen mielessä jonkunlainen rakkauden taide. Ihmisen täytyy oppia, miten hänen on oltava, niinkuin me elämässä yleensä saamme oppia, miten meidän on oltava. Mutta me ihmiset useimmiten otamme avioliitonkin niin luonnolliselta kannalta: „Sehän on niin helppoa. Niinhän sen pitää olla. Minulla on omat vaatimukseni koko avioliiton suhteen, millä tavalla miehen ja vaimon pitää olla.” Niin, meillä on vain vaatimuksia ja me emme ymmärrä ottaa huomioon, että koko onni riippuu ensin meistä itsestämme. Todellinen onni lahjoitetaan ihmiselle, joka on valmistunut sitä vastaanottamaan. Ei onni tule noin vaatimalla ja etsimällä. Sillä tavalla onni ei tule, mutta se tulee sillä tavalla, että me valmistamme itseämme, olemme joka hetki valmiita. Sitten se tulee lahjana. Mutta aivan niinkuin karamellia ei anneta lapselle, joka ei ole kiltti, niin ei onni tule itsekkäälle ihmiselle. Vasta kun ihminen on erinomaisen hyvä ja ansiokas, tulee onni. Se tulee siis ihmiselle, joka on valmistanut itseään. Ihmisen pitää tehdä työtä.

Useat ihmiset ovat onnettomissa naimisissa. Aina ollaan eri mieltä, aina riidellään, aina asiat käyvät hullusti. Mies ei ansaitse hyvin. Vaimo ei viitsi pitää huolta ruoasta ja kodin kauneudesta. Silloin me ajattelemme tavallisesti näin: „Äsh tätä! Tästä pitää päästä. Minun pitäisi oikeastaan jättää tämä 'huusholli'. Minun pitäisi erota tästä aviokumppanistani ja etsiä onnea muualta. Tämä on kurja paikka.” Jos eivät asiat mene niin pitkälle, niin aviopuolisot ainakin riitelevät. Sillä tavalla ei käy elämä. Sillä tavalla tietysti ollaan jonkunlaisessa pikkulasten tarhassa, jossa lapset ovat niin tyhmiä, että niille täytyy aina antaa vitsaa. Se on semmoista, ei se ole koulua. Elämän koulussa käydään sillä tavalla, että kun kaikki on hassusti, niin me sanomme itsellemme: „Katsos kun elämä pisti minut hirmuiseen tynnyriin. Minun pitää nyt oppia, mitä tässä on oppimista. Jotain tavatonta vikaa minussa täytyy olla, koska kaikki on näin onnettomasti.

Kyllä minun pitää olla aika hamppari.” Näin ihminen sanoo itselleen. Ja sitten hän rupeaa kuuntelemaan, mitä olosuhteet, mitä elämä, mitä hänen lapsensa sanattomasti puhuvat. Hän ottaa nyt ensimmäisen askeleen vaikenemisen tiellä. Hän rupeaa kuuntelemaan elämän sanoja ja silloin hän huomaa: „Oi, neidän kaikki toivovat jotain minulta.” Vaimoni toivoo sitä ja sitä, tai mieheni toivoo sitä ja sitä. Lapset ajattelevat minusta niin ja niin, toivovat minusta niin ja niin, olosuhteet toivovat minusta. Ingerson sanoo eräässä luennossaan (luin sen nuorena): „Semmoinen minä tahtoisin olla, että kun minulla ei ole kuin 2 markkaa taskussa, niin minä kuninkaallisella 'shestillä' annan sen kerjäläiselle, joka tulee minulta pyytämään.” Sillä tavalla ihminen käy elämän koulua. Sillä tavalla ihminen valmistaa itseään tuota ihmeellistä tulevaisuutta varten. Ehkä sadan elämän perästä saan olla täysin onnellinen, jolloin minä olen löytänyt sen olennon, jota voin rakastaa elämässä ja kuolemassa. Mikä rakkaus se on, joka kuolisi kuolemassa? Mikä rakkaus se on, joka ei juuri edellyttäisi, että me kaksi olemme aina yhdessä? Me kuolemme ja synnymme jälleen ja kuolemme taas, ja me olemme aina yhdessä. Sillä tavalla me opimme enemmän ja enemmän toisiamme rakastamaan. Sillä tavalla me opimme luomaan.

Kirkko, katolinen kirkko, on siinä aivan oikeassa, kun se sanoo, että ihmiset, jotka menevät naimisiin, tekevät liiton taivaissa ja että sitä liittoa ei voi purkaa. Jumala on nämä kaksi yhdistänyt ja ei mikään voi heitä erottaa. Meidän aikanammehan on kaikki amerikkalaistunut siihen suuntaan, että avioero on tullut yhä helpommaksi. Kirkko on kyllä aavistanut tästä todellisesta ihanteesta, mutta ihanteista ei voi tehdä pakkovaltaa. Siinä kirkko on juuri erehtynyt. Meidän pitää itse ymmärtää, itse oppia. Elämä meitä opettaa. Ja minä sanon: Se on viisas ja käy elämän koulua, joka onnettomassa avioliitossa pysyy uskollisena ja tulee yhä ystävällisemmäksi, paremmaksi ja palvelevammaksi, yhä kiltimmäksi ja jalommaksi. Hän käy elämän koulua. Hän menettelee oikein. Ei hän mitään onnea saa, jos hän sanoo:

„Minä eroan nyt tästä ja sitten haen jonkun uuden. Eteeni on tullut kaksoissieluni, jonka kanssa minun pitää mennä naimisiin. Kyllä minun nyt pitää erota.” Se on narrinpeleä ja leikkittelyä. Päinvastoin. Elämähän on juuri hyvä, kun se asettaa hänen eteensä kärsimyksiä ja kiusauksia. Se on elämän koulun hyvyttä. Niinkuin nerokkaaksi ei ihminen kasva muuten kun siten, että hän oppii ottamaan yhä enemmän kärsimyksiä päälleen, yhä suurempia tuskia päälleen, niin ei myöskään ihminen koskaan opi onnea ansaitsemaan, jollei hän opi kestämaan tyytyväisenä, mahdollisimman onnellisena, kaikissa vaikeuksissa. Se on elämän koulu ja emme voi siitä päästä. Jos me heitämme yhdellä kertaa taakan päältäämme, niin se odottaa meitä jossain toisessa elämässä. Ja kun se odottaa meitä, niin se on ehtinyt kasvaa suuremmaksi. Taakka on juuri semmoinen kuin jaksamme kantaa. Jos me kannamme omaa ristiämme, niinkuin meidän tulisi sitä kantaa, niin se taakka muuttuu kevyeksi. Tuo taakka muuttuu kevyemmäksi ja kevyemmäksi sille ihmiselle, joka ristiä ilolla kantaa.

Siis se, että katselemme jälleensyntymistä tältä kannalta, se tekee, että me emme pelkää tätä nykyistä elämää, me emme pelkää sen vaikeuksia, sen taakkoja, sen ristejä. Me kiitämme sen kärsimyksistä. Me voimme tämän tehdä, silloin kun meille on selvinnyt elämän tarkoitus, kun meille on selvinnyt ihanne, jonka puolesta me läpi vuosituhansien teemme työtä.
